

LETO XXV

beti

belokranjska
trikotazna
industrija
metlika

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Metlika, 10. februarja 1989

Številka: 1

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Jožica Cigič, Nikola Kezele, Karolina Končar, Mijo Maršič, Jure Matekovič, Branko Matkovič, Vida Segina-Matkovič, Jože Muc, Vinko Pavlinac, Tone Omerzel in Marjetka Zele.

VEZILO izhaja v nakladi 2500 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava in tisk: TISKARNA Novo mesto. Naslov izdajatelja: BETI, Tovarniška 2, 68330 Metlika. VEZILO je po mnenju republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

NAMESTO UVODA:

Birokrati se množijo

Niti ni toliko pomembno, če je metliška občina res tista med slovenskimi, ki nosi zastavo po številu birokratov na prebivalca. Pomembnejše je to, da nam birokracija požre ogromno denarja, v posameznih silih celo toliko, da zmanjka denarja za kakršno koli dejavnost, za katero je bila samoupravna interesna skupnost sploh ustanovljena.

Drugo, kar človeka takoj zanima, je, koliko je ta birokracija učinkovita oziroma potrebna oziroma ni v napoto hitrejšemu razvoju, ki smo ga še kako potrebni. Po pritožbah krajanov gre sklepati, da je preštevilni aparat prej ne-
učinkovit kot učinkovit. Preveč je papirjev, preveč formalnosti, premalo zdrave kmečke logike in hitrih, prilagodljivih ukrepov. Časov takoj po vojni se seveda ne da primerjati s sedanostjo, toda pred leti je peščica ljudi naredila to, kar ne more danes cela armada birokratov.

Na veliko področjih se je delalo v preteklosti iz ljubezni, zastonj, zato je bilo tudi nekaj narejenega, danes, ko je vse plačano (tudi nedelo), pa rezultatov ni. Pa vam bodo vseeno po pisarnah rekli, da delajo kot črnci, da se ne vidijo iz kupov papirja, posamezniki bodo prise-gali celo na krvavo scanje. Kljub vsemu pa se zgodi,

da tava krajan od vrat do vrat, da izgubi ogromno časa za navaden list papirja, na katerem mora biti podpis uradne osebe in vsemogočni občinski žig.

Birokrati so zasedli delovnemu ljudstvu tako čas kot tudi prostor. Najodgovornejši občinski možje trdijo, da je pisarniških moljev, ki jih predpisujejo republiški zakoni in druge bistrumnosti, še vedno premalo, če bi v občini hoteli ugoditi vsemu. In vse to na pleča proletariata, ki ustavlja stroje in štrajka, ker bi rad jedel beli kruh in ne čakal v vrstah na črnega, regresiranega. Ramena delavcev se bodo vsak čas tako upognila, da neposredniki ne bodo videli več nič drugega kot tla pred seboj...

Vrsti birokratov na občinski ravni se pridruži še vojska pisarniških delavcev v delovnih organizacijah. Domala povsod ugotavljajo, da je te delovne sile preveč: preusmeriti jih bo treba v proizvodnjo ali pa jih kako drugače spraviti med tiste, ki ustvarjajo in ne zgolj trošijo. Verjetno so za nami časi, ko so se mladi vpisovali v šolo le z namenom, da jim ne bi bilo treba delati. Stavek: »Uči se, če ne boš kmet ali delavec,« je verjetno izmišljen in napisan za pretekle čase.

Toni Gašperič

**KDAJ STE POSEGLI PO
NJEGOVIH POEZIJAH?**

NAŠA ANKETA

Ali bomo kos podražitvam?

Življenjski stroški se povečujejo iz meseca v mesec. S to ugotovitvijo nismo pravzaprav povedali nič novega, kajti naši delavci krepko občutijo druginjo vsak dan. Če se podraži obleka ali obutev, se pač odločimo, da bomo hodili oblečeni in obuti nekoliko manj moderno, tudi nekaterim vrstam bolj drage hrane se lahko odpovemo brez večjih posledic. Toda kaj naj storimo, če se vrtoglavo draži stanarina? Ne moremo reči, da bomo v družbenem stanovanju stanovali pač le pol meseca in si s tem prihranili stroške! Stanovanju se ne da odpovedati tako kot večerni obleki ali kaviarju. In če se stanarina podraži za 60 odst., takoj v naslednjem mesecu pa še za 66 odstotkov, medtem ko osebni dohodki ostanejo na isti ravni? Le ena možnost je: če se že ne moremo odpovedati stanovanju, se lahko vsaj plačevanju stanarine. Do takšnih zaključkov so prihajali naši anketiranci, ko smo jih povprašali, kaj menijo o naglem poviševanju stanarin.

Ljubica Šomin, šivilja v metliški Beti: »Za dvosobno stanovanje smo po

decembrski 60-odstotni podražitvi plačali 110 tisočakov. Koliko bomo sedaj, ko so šle stanarine gor še za 66 odst., si niti ne upam izračunati. Že nam ni lahko, čeprav smo samo trije in je hčerka že zaposlena, čeprav samo začasno. Kako zmorejo vse stroške šele tisti, ki imajo majhne otroke. Pa če bi poviševali samo stanarino! No ja, če je človek zdrav in lahko dela, še nekako gre, drugače pa je življenje eno veliko življenjsko sprajanje. Sprašujem pa se, kam gre ves denar, ki ga dajemo za stanarino. V 15 letih, kar smo v stanovanju, so enkrat prebelili stopnišče in zamenjali ventile, čeprav jih ne bi bilo potrebno. To pa je bilo tudi vse, kar so naredili z denarjem, ki jim ga dajemo vsak mesec in to vedno več.«

Slavica Čehajič, šivilja v metliški Beti: »Odrekla sem se tako rekoč že skoraj vsemu v življenju. Imam pa vsaj to zadoščenje, da državi ne dolgujem niti dinarja. Najprej poravnam vse račune, kar pa ostane, razdelim na ves mesec. Vendar s tem ostankom komaj preživim. Sin hodi namreč v srednjo tehniško šolo, ki zelo veliko stane. Ob tem, ko se vse tako draži, tudi stanarina, nihče niti ne pomisli, če imajo ljudje denar, da bodo lahko pla-

čali. Vem, da stanovanjska skupnost subvencionira stanarine tistim, ki jih sami ne morejo poravnati. Toda sama še nikoli nisem prosila za pomoč, ker me je sram. Raje se odpovem čisto vsemu, samo da bom lahko poravnala stroške. Slišim pa, da jih je v Metliki že veliko, ki ne plačujejo niti vrtca niti stanovanj.«

Marija Vukmanič, izdelovalka razvojnih programov v tozdu Kodranka in volna: »Stanarine kot tudi ostali življenjski stroški naraščajo hitreje kot osebni dohodki. Podpiram sicer prehod na ekonomske stanarine, toda za večino stanovalcev bo to prevelika obremenitev in bodo v bodoče le redki, ki bodo to breme zmogli. Ostalim bodo stanarine subvencionirali, kar pa ne vodi nikamor, saj bo šel denar namesto v razširjeno reprodukcijo za subvencije. Ekonomske stanarine pa naj bi uvedli ravno zato, da bi lahko denar namenili za nadaljnjo gradnjo in obnovo stanovanj. Na zborih stanovalcev že nekaj let nismo obravnavali zaključnih računov in niti ne vemo, kako poteka plačevanje stanarin, kdo plačuje in kdo ne. Kam gre ta denar? Ko hišni svet zahteva denar, ki mu pripada za delovanje, na stanovanjski skupnosti pravi-

jo, da ga ni, ker mnogi ne plačujejo stanarin. Po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu in zakonu o stanovanjskih razmerjih bi moral lastnik stanovanja na pobudo hišnega sveta neplačnike izseliti, a kaj, ko v hišnem svetu ne vemo niti tega, kdo so dolžniki.«

Slavica Cindrič, šivilja v črnomaljskem tozdu Konfekcija: »Če nam ne bodo povišali osebnih dohodkov, bo težko. Ne vem, kako se bomo znašli. Za enosobno stanovanje sem doslej plačevala 60.000 din. Samo ta strošek še ni tako velik, toda kaj, ko ni edini. Vse kaže, da bomo kmalu delali samo še za poravnavanje računov, položnic, pri hrani pa bomo morali še bolj stradati. Tisti, ki nimamo visokih osebnih dohodkov pazimo, da poravnamo vse račune redno, vsak mesec. Slišim pa, da tisti, ki jim gre dobro, zamujajo za nekaj mesecev, kar se mi ne zdi prav.«

Zvonka Šabanovič, šivilja v črnomaljskem tozdu Konfekcija: »Za dvosobno stanovanje bomo po zadnji podražitvi plačali 160 tisočakov. Najbrž pa bo v Črnomlju še več neplačnikov, kot jih je sedaj, če bodo hoteli do konca leta preiti na ekonomske stanarine in s tem povišati stanarine za dodatnih 300 odst. Meni

po plačilu vseh računov od plače ostane 150 do 200 tisoč din. Na srečo imamo še možovo plačo. Kako pa zmore vse to breme samohranilka? Čeprav so subvencije, pa je nekatere ljudi sram prositi, posebno še, ker bi bili morda upravičeni do desetih ali dvajsetih tisočakov, kar pa je malo. Norost pa je, da v Črnomlju lahko prosijo za subvencijo samo tisti, ki nimajo avtomobilov. Mislim, da bi morali imeti bolj realne kriterije. Sicer pa me zanima, za kaj porabijo denar od stanarin? Deveto leto smo že v stanovanju, od vsega začetka imamo reklamacijo za vrata in okna, a še sedaj ni popravljeno. Manjša popravila pa moramo tako in tako popraviti sami.»

Marija Nastav, šivilja v Kometu: »Za december bi morala plačati za eno in pol sobno stanovanje 80.000 din, za januar pa še nisem dobila položnice.

Vendar pa že eno leto ne plačujem stanarine, ker se mi v predsobi in v kuhinji udarajo tla. Enake težave imajo tudi sosedomi. Na stanovanjski skupnosti sem povedala, da ne bom plačevala toliko časa, dokler ne bodo popravili tal, pa so rekli, da nimajo denarja in da naj se obrnem na hišni svet. Toda tudi ta ne stori ničesar. Luknje pa se same najbrž ne bodo popravile. Naj povem le še, da nisem edina, ki ne plačujem stanarine.«

Jožica Vidic, šivilja v Kometu: »Za dvosobno stanovanje v starem bloku plačamo po novem 110 tisočakov. Sem samohranilka in s plačo šivilje je to težko. Za subvencije pa nisem nikoli prosila. Če pa bo tako, kot obljubljalo, da je to šele začetek podražitev stanarin, bo najbrž vse več neplačnikov. Za hrano, elektriko bodo pač morali odšteti denar, za stanovanje pa le, če bo še kaj ostalo. Kaj čaka šele naše otroke! Nobene bodočnosti nimajo!«

Anica Črnugelj, upokojenka Beti: »Poleg stanarin so se decembra za dobrih 80 odst. povišali tudi stroški za kurjavo. Težko živim s pokojnino. Imam tudi dietno prehrano, ki je dražja kot če bi jedla vse. Res je, da se pokojnine dvigajo, toda

če nimaš nikogar, ki bi ti pomagal in si bolan, je težko. Toda kljub temu vse račune poravnam sproti. Nimam rada ne dolgov, niti za subvencijo ne bi prosila. Bi me moralo že pošteno stisniti, da bi napisala prošnjo. Človek se tolaži s tem, da je nekaterim še težje, pa vseeno še zmagujejo.«

Jožefa Horvat, upokojenka Beti: »Samo kuhinjo in kopalnico imam, pa moram plačati za stanarino skoraj 70 tisočakov. Za elektriko pa še nekoliko več, čeprav imam le majhen hladilnik, radio, luči in bojler. Res je, da povišujejo pokojnine, a kaj, ko gredo vsi ostali stroški gor še z večjo naglico. In kam gre denar od stanarin? 15 let sem v bloku v Ulici 1. maja 1, pa so doslej le enkrat prebetrili stopnišče. Ne vem, kako bo šlo to življenje naprej?!«

J. M.

Nekultura ob kulturnem prazniku

Opazujem medsebojne odnose v Beti:

- ne pozdravljamo se med seboj
- redki so mladi, ki pridržijo vrata starejšim
- posamezniki celo ne potrkajo, predno vstopijo v pisarno
- se spomnite, kdaj vas je šef zadnjič vljudno nagovoril?
- redko zahajamo v knjižnico
- ogovarjamo se med seboj
- žalimo drug drugega
- najti lepo besedo - sanje
- prazne cigaretne škatle mečemo po cestah, poteh, dvoriščih
- niti nasmehniti se več ne znamo drug drugemu
- smo zadrti
- smo vzvišeni
- smo puhli navznotraj

Pa vseeno. 8. februar je še vedno slovenski kulturni praznik.

Basen

Volk: Prav zanimivo bi bilo slišati, zakaj ste se odločili kupovati kruh za vašo delovno organizacijo v Karlovcu.

Ovca: Karlovski kruh je kvalitetnejši in cenejši povrh.

Volk sekretar: Vam ni dovolj, da ste s podobnimi fintami odgnali iz Metlike Mladinsko knjigo?

Ovca: Med kruhom in Mladinsko knjigo ne vidim nikakršne povezave.

Volk, predstavnik ljudstva: Politično vas bomo pritislili, da boste ponovno kupovali kruh v Črnomlju. Kaj pa bi se zgodilo, če bi se tako odločili še drugi? Niti pomisliti ne smem...

Morala: Lepo je pisati o tržnem gospodarstvu, lepo je o tem govoriti, toda dejanja so eno, govorjenje pa drugo.

T. G.

NAŠ POGOVOR:

»Deček za vse«

Tonijevih
osemnajst let

1. marca odhaja **Toni Gašperič** v osnovno šolo Podzemelj.

— **Koliko let si bil v Beti?**

— Osemnajst. Najprej kot referent za reklamo in propagando, nato kot ravnatelj Srednje šole tekstilne usmeritve, nazadnje kot poklicni urednik Vezila. Da ne bo

pozabljeno, naj povem, da sem poskrbel za verifikacijo šole, da sem uvedel modne revije na Vinomeru, da sem poskrbel, da je izšlo v **Beti** najmanj 170 števk Vezila, saj sem urednik ves čas službovanja v Beti. V tej delovni organizaciji sem preživel veliko lepega, v njej pa sem pustil tudi dober del svojega življenja. Ni mi žal.

— **Vodil si veliko modnih revij Beti.**

— Zelo veliko. Pa ne samo na Vinomeru, ampak tudi v Splitu, Dubrovniku, Beogradu, Sarajevu, Črnolju, Dobovi, Novem mestu, Metliki, Šibeniku, Novem Sadu, Osijeku, Subotici... Kjer koli sem imel intervjuje, sem povedal, da delam v Beti. Direktor iz Novoteksa Novo mesto mi je nekoč rekel, da mi da celomesečno plačo, če samo uro dnevno stojim v njihovi izloži...

— **Najlepsi čas?**

— Ko sem bil ravnatelj v šoli. S kolektivom smo se odlično razumeli. Pozneje je prišlo do nesporazumov, kar me boli. Skupno smo napravili, da je postala šola kadrovska in prostorsko primerna. Ob mojem nastopu opravljanja del in nalog v šoli je bilo tam, pa če se še tako grdo sliši, pravo razsulo. Učitelji brez ustreznih pogojev, učilnice neprimerne.

— **Je obveščanje pomembno?**

— Za marsikoga ne. Posamezniki menijo, da je to razmetavanje denarja. In nič drugega. Zame je to zelo pomembno področje. Ljudje morajo biti obveščeni o dogajanju v svoji sredini. Drugače so izgubljeni, nimajo spodbud.

— **Kdo te bo nadomestil?**

— Ne vem. Strah me je le, da bi Vezilo nehalo izhajati. Tega ne bi smeli dovoliti.

— **Načrti?**

— V Podzemlju, kamor odhajam, bi bil rad dober ravnatelj.

— **Srečno!**

— Hvala. Pa še tole: rad bi se zahvalil vsem, s katerimi sem v Beti sodeloval. Tako nekdanjim sodelavcem iz komercialne, kot tudi sodelavcem iz šole. Tudi drugim, s katerimi sem prihajal kakor koli v stik.

M. J.

Poslovni sekretar je naziv, ki ga je dobil pred desetletjem, ko se je zaposlil v Kodranki in volni, Jure Matekovič. Kakšno delo se skriva za tem nazivom, še Jure težko pove. Je dislocirani košček splošnega sektorja, z drugimi besedami pa »deklica oz. deček za vse«. Na srečo pa je Matekovič že poldrugo desetletje poprej nabiral izkušnje na različnih delovnih mestih v Beti, tako da se mu danes ni težko spoprijeti z nobeno delovno nalogo, ki mu jo naprtijo.

»Ker imam splošno izobrazbo, so me v Beti vedno porabili tam, kjer je bilo pač potrebno. Bil sem v plansko-analitskem oddelku, v pripravi dela, v računovodstvu, v računskem centru kot organizator, končno pa sem pristal v Kodranki in volni,« razgrne svojo poklicno pot. »Na tem delovnem mestu imam veliko opravka s tujci. Ko so pred desetletjem začeli z montažo v Kodranki in volni, niso imeli nikogar, ki bi jim lahko pomagal v vsakdanjem življenju. Tako sem jim priskočil na pomoč in pozneje so se kar navadili, da so me imeli za svojega vodiča. V našem tozdu vedno kaj investiramo in montiramo in tako so tudi tuji strokovnjaki naši redni gosti. Prav sedaj imamo v tovarni tri Italijane. Žalostno pa je, da moram te ljudi, posebno pa tiste, ki prihajajo k nam že leta in leta, prepričevati, da je prenočišče, ki ga imajo v hotelu Bela krajina najboljše, kar jim lahko ponudimo. Ne morejo doumeti, da je v današnjem času še moč najti hotelske sobe brez kopalnic, predvsem pa, da se v celem desetletju ni prav nič spremenilo na boljše. Integral, ki upravlja s hotelom, očitno ni zainteresiran, da bi ga posodobil, delovne organizacije iz Metlike, ki sprejemajo tuje partnerje, pa smo« se razburja Jure.

Sicer pa se Matekovič ukvarja tudi z zaposlova-

Modno intimno perilo bolj udobno in bolj zdravo

Nekje se mora začeti, nekje se mora poroditi zamisel za nov osnutek izdelka, pa naj se to imenuje vzorčni oddelek, razvojni oddelek ali pa modelarnica. Tako se pač imenuje oddelek v Kometu, odkoder leto za letom prihajajo novi osnutki in kreacije ženskega intimnega perila, nederčkov, hlačk, korzetov, steznikov, majčk in bodyjev.

V oddelku spremljajo domačo in modo v svetu vodja modelarnice **Marija Zajc**, modelarka **Milka Krajačič** in vzorčna šivilja **Marija Rztresen**.

Zajčeva že 12 let dela v tem oddelku, zamisel in kreacija je njena, je pa delo v modelarnici predvsem teamsko. Z nastajajočim nederčkom so povezani vsi od nabave materiala preko modelarnice, tehničnega oddelka, proizvodnje pa tja do prodaje.

»Nederček je predvsem funkcionalen artikel, je potreben ne samo za lep in prijeten videz ženske pač pa tudi zaradi zdravja.

Seveda so pri perilu modne spremembe manj izrazite kot pri konfekciji. Se pa spreminjajo barve, designi pa tudi materiali. Letos prevladuje bombaž, čipka, naravna svila, ki se je pojavljala že v preteklem letu v tkanini, v letu 1989 pa kot pletivo. Tudi barve so se nekako prevesile v belo in črno, kožna barva in ostali designi se opuščajo.

Pri izdelavi nederčkov moramo spremljati svetovno in evropsko modo, ter domače in tuje želje in potrebe kupcev, saj le tako lahko osvajamo domači in tuji trg.

Poleg standardnih nederčkov izdelujemo tudi takoimenovani »disco program« za mlade. To je nederček iz bombaža v obliki kratke majčke, podaljšan z elastično čipko, ter hlačke z enako elasti-

stiko v pasnem delu. Mlada dekleta so ta model osvojila tako, da za standardne nederčke v manjših številkah ni povpraševanja.

Izdelujemo torej standardne, elegantne, modne modele nederčkov iz izbranih domačih in uvoženih materialov.

Na sejmu »Moda 89« smo razstavljali modele iz novega designa naravne svile, veliko vezenih čipk, mešanico bombaža in lycra v kombinaciji s široko elastično čipko. Vsi novi modeli bodo na vpogled tudi na sejmu Intertekstil v Zagrebu konec januarja 1989.

Novost je tudi lahek body model, ki naj bi nadomestil nederček in hlačke, narejen je iz bombaža, čipk in lycra. Kot sem omenila, delamo tudi komplete nederček in slip hlačke, katere prodajamo skupaj ali pa posamezno. Menim, da so letošnji modni materiali bolj udobni, lahki pa tudi bolj zdravi kot sintetični. Saj se v vseh ozirih in povsod vračamo nazaj k naravi, zato naj bo tudi modno intimno perilo žena in odrasčajočih deklet bolj zdravo in udobno. Moji utrinki s sejma »Moda 89« v Ljubljani? Predvsem zelo lepe kreacije pletenin, ki so name naredile zelo dober vtis. Prevladuje peščena barva, opečna in marelična. Hlačna krila ter širše in udobne ženske hlače. Pa še vedno modna, elegantna in povsod prilagajajoča se bela in črna barva.

Tako je zaključila svoje pripovedovanje dolgoletna Kometova modelarka **Marija Zajčeva**, po rodu Viničanka, ki se dan za dnem že leta vozi v službo iz Semiča, kjer si je ustvarila dom in družino. Torej žena, mati, gospodinja doma, v službi pa pregleduje in primerja materiale pred seboj ter iz njih skupaj s svojimi sodelavkami ustvarja perilo, ki ga nosijo žene in dekleta doma in po svetu.

Alenka Mežnaršič

V MODELARNICI SE ROJEVAJO VSE ZAMISLI — V prvi polovici januarja so imele Kometove modelarke še obilo dela z zadnjimi pripravami na sejem Moda 89, ki je bil v Ljubljani. Komet je na sejmu sodeloval z nederčki, ženskimi hlačkami in korzeti. Predstavili so se z veliko novimi artikli, najbolj modni, atraktivni in vpadljivi pa so bili dvodelni kompleti spodnjih hlačk in majic ter korzeti iz istega materiala z bogato čipko. Vsi izdelki, ki jih je Komet razstavil na Modi 89, so iz redne kolekcije in bodo naprodaj na domačem trgu. Na fotografiji: vodja modelarnice **Marija Zajc** in vzorčna šivilja **Marija Rztresen** pri delu. Modelarka **Milka Krajačič** je bila ob našem obisku odsotna.

njem, ki pa ga v zadnjih dveh letih v Kodranki in volni tako rekoč ni bilo. »Sklep samoupravnih organov je bil, da v letu 1988 ne zaposlujemo novih delavcev od zunaj. Pre-razporeditve med tozdi so sicer bile, to pa je bilo tudi vse. Tako se je število delavcev v letu dni zmanjšalo z 297 na 282. Kljub temu pa je delo teklo nemoteno in smo dosegli plan, čeprav smo pri volni ukinili eno izmeno.«

Ukvarja se tudi z izobraževanjem, pa kulturnim življenjem. Bil je med ustanovitelji mešanega pevskega zbora Beti in nekaj časa tudi njegov predsednik. Zavzemal se je, da bi čim več ljudi pelo. Zaradi zdravstvenih razlogov je po petih letih zbor zapustil, boli pa ga, ko vidi, da danes nihče ne migne niti s prstom, ker je zbor razpadel. Juretova naloga je tudi organizacija različnih srečanj s poslovnimi partnerji, pa ukvarjanje s splošnimi zadevami pri urejanju samoupravnih pravic.

»Imam tudi nehvaležno in odgovorno nalogo, da skrbim za disciplino na delovnem

mestu, hkrati sem tudi sodnik porotnik na sodišču združenega dela. Disciplinskih ukrepov je pri nas razmeroma veliko. Mnogi se še vedno ne zavedajo, da je delo tisto, ki omogoča ljudem napredek. Predvsem polproletarci, ki si svojo existenco zagotavljajo tudi z delom na kmetiji, so včasih premalo odgovorni. Sicer se je disciplina v zadnjem času popravila, tudi zato, ker so najbolj problematični delavci dobili odpoved. Seveda pa disciplina pri nas še vedno ni takšna, kot si jo želimo,« niza Matekovič.

Juretovo delo je pestro, razgibano, zelo različno, veliko ima stikov z ljudmi, ki prihajajo k njemu z različnimi problemi. »Ker na novo ne zaposlujemo, se naši delavci starajo. Zaradi težkih delovnih pogojev, vlage, prepiha, ropota, je vse več bolnih in invalidnih. In kam naj damo ljudi, ki so pri nas postali invalidi? Na drugo delovno mesto jih ni moč premestiti, ker ga ni. V takšnem primeru mi je zelo hudo, ker bi rad pomagal, a ne morem,« potoži Matekovič.

ZAHVALA

Ob smrti drage mame **MILKE ZAGORAC** iz Brloga se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sindikatu TOZD barvarna za denarno pomoč in izraze sožalja.

Žaluoja hčerka
Ljubica Ignjac z družino

NAŠ POGOVOR:

Večna borka
za pravice
delavk

Med tistimi, ki so že skoraj tri desetletja zvesti Beti, je tudi Antonija Gornik. V tem kolektivu si je leta 1959 našla prvo zaposlitev in kot vse kaže, bo tudi njena zadnja. Vsa leta je delala v konfekciji, opravljala pa je vrsto različnih del. Kot kvalificirana šivilja je nekaj let šivala, potem je bila pregledovalka gotovih izdelkov, pa risarka in polagalka v krojilnici, inštruktorica praktičnega pouka v tekstilni šoli, mojstrica v konfekciji. Sedaj pa je vodja priročnega skladišča pomožnega materiala v konfekciji.

»Če bi bila še enkrat mlada, bi bila najraje zopet mojstrica. Všeč mi je delo z ljudmi. Včasih sem pomagala sodelavkam rešiti tudi osebne probleme, kar mi je bilo v posebno zadovoljstvo. Nekdanje sodelavke še danes rade prihajajo k meni in se mi potožijo,« pravi skromna in neambiciozna Antonija. Žal ji je zaradi prenapornega dela pred leti zdravje preveč opešalo, zato je morala na priporočilo zdravnika na bolj mirno in psihično manj zahtevno delo.

Gornikova se nekoliko z nostalgijo in nekoliko z grenko spominja svojih prvih delovnih let. »Ko sem prišla

v Beti, nismo imeli primernih prostorov, neurejeno gretje, bili smo brez malice, prevozov. Sedaj imamo, kar se tega tiče, Ameriko. V tistih davnih časih so bili vsi stroji stari in izrabljeni. Prav jaz sem začela delati na prvem novem stroju, ki smo ga kupili. To je bila luknjičarka Singer, na katero smo bili vsi zelo ponosni in direktor jo je razkazoval vsakemu, ki je takrat prišel na obisk. Kvalificiranih delavcev pa nas je bilo toliko, kot je danes v Beti diplomiranih inženirjev,« niza Antonija, ki se je ničkolikokrat selila, preden je konfekcija dobila stalen prostor.

»Najprej sta bili v Beti le konfekcija in pletilnica in ti sta postavili na noge vse ostale tozde. Toda takrat, ko smo gradili tovarno, smo pozabili nase in sedaj je prav konfekcija najbolj zapostavljena, vsi drugi imajo večje ugodnosti. Pa najsi gre za delovne halje, ki jih dobijo delavci v drugih tozdih, nam pa po statutu ne pripadajo ali za škarje, ki so poleg stroja najnujnejše orodje šivilj, a si jih morajo kupiti same. Druge dobijo ortopedske copate, mojstrice v šivalnici, ki so na nogah ves delovni čas, pa ne. Lani smo se v tovarni odrekli praznovanju dneva Beti, denar pa naj bi porabili za nakup počitniških kapacitet. Ženske smo prosile, naj bi pri tem mislili tudi na nas, ki si na dopustu želimo predvsem veliko miru in ne poletnega vrveža ob morju. Predlagale smo, naj bi se odločili za nakup počitniških kapacitet v katerem od zdravilišč, saj nam bi dopust v zdravilišču bolj prijal. Do sedaj naše prošnje še niso bile uresničene. Vse to, kar sem naštel, so sicer malenkosti, ki pa skupaj tvorijo mozaik nezadovoljstva med delavkami. Vedno sem se borila za pravice, a ne zase, za pravice delavk v šivalnici, ki so skromne, tihe, ki niso nikoli

silile v ospredje, zato so tudi ostale odrinjene,« razmišlja Gornikova.

Antonija ima do upokojitve še dobrih 5 let, a pravi, da ne bo vzdržala. Zaradi slabega zdravja se bo morala najbrž predčasno upokojiti. »Po sodelavkah mi bo gotovo dolg čas, po delu pa nikoli. Doma mi ga zagotovo ne bo zmanjkalo, posebno že, ker mi je vsako delo v veliko zadovoljstvo. Predvsem pa rada šivam in vrtnarim,« že načrtuje delo po upokojitvi Gornikova.

Skozi
vzorčni
oddelek gre
700 vzorcev

Delo, ki ga opravljajo v Betinem vzorčnem oddelku, marsikdo v tovarni zelo slabo ali sploh ne pozna. Podrobneje so seznanjeni z njim le tisti, ki neposredno sodelujejo z modelarji. In kakšno je pravzaprav njihovo delo?

»Mi dobimo kroje, v glavnem iz Ljubljane, nekaj pa jih naredijo tudi v Metliki. Po njih sešijemo artikle ter ugotovimo, če ustrezajo proizvodnji. Če gre za izvozne artikle, pripravimo sete, ki jih ponudimo tujim firmam. Včasih nam dajo kupci svoje mere, po katerih prilagodimo kroje. Šele ko kupec potrdi modele, gredo v proizvodnjo,« razloži vodja vzorčnega oddelka Mimica Zupančič. »Noben model ne more v proizvodnjo, preden ga v vzorčnem oddelku ne »prefiltriramo«. Našega dela pa je vedno več, saj so serije izredno majhne. Največje štejejo po 30 vzorcev. To so tako imenovani potovalni vzorci, ki jih damo trgovskemu potnikom, da jih predstavijo kupcem,« pravi Mimica.

Delo v vzorčnem oddelku mora biti opravljeno zelo natančno. Če gre od njih z napako, je razumljivo, da se bo napaka ponovila tudi v proizvodnji. Skozi ta oddelek pa gre več kot 700 vzorcev,

torej vsi modeli, ki jih potem šivajo v vseh Betinih konfekcijskih tozdih, razen lohn posla. Samo vzorcev kopalk je okrog 300. In vse to delo mora opraviti le 17 ljudi, modelarjev in šivilj. »Sedaj, ko imamo računalnik, je nekoliko lažje, ker nam računalnik razmnoži kroje, potem pa jih samo razrežemo. Toda dela je za 17 zaposlenih še vedno preveč. Lažje bi nam bilo, če bi bila ena skupina specializirana za kopalk, druga za bombaž. Tako bi šlo delo lažje naprej. Če delamo vsi vse, je to včasih tudi zavora. Upajmo pa, da bo reorganizacija delovne organizacije zajela tudi vzorčni oddelek,« si želi Zupančičeva.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi mojega očeta TONETA ZRIMA iz Gradca se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Kometa za obisk na domu, za rože in izrečena sožalja. Hvala vsem, ki so pospremili mojega očeta na njegovi zadnji poti.

Žalujoča hčerka
Darinka Dimitrijevič
z družino

Za bojšo prometno varnost

ZAHVALA

Ob izgubi mojega draga očeta Ivana Rusa se iskreno zahvaljujem sodelavcem, IGD in OSS DSSS za podarjeno cvetje, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči sin Dušan
z družino

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji smrti mojega brata MARTINA KLOBUČARJA iz Novega mesta se zahvaljujem sodelavcem tehničnega servisa za podarjeni venec in izrečeno sožalje.

Lojze Klobučar

ZAHVALA

Ob izgubi očeta ALOJZA PREVALŠKA iz Metlike se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Kodranka in volna za podarjeno cvetje, izraze sožalja in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Drago Prevalšek z družino

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta JOŽETA PEČARIČA iz Metlike se zahvaljujem sodelavcem iz tehničnega servisa za podarjeni venec in izraze sožalja. Hvala vsem, ki so mojega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Jože Pečarič

ZAHVALA

Ob smrti ljubljene mame MILKE ZAGOREC iz Brloga se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz konfekcije Metlika za denarno pomoč, izraze sožalja in za spremstvo moje mame na njeni zadnji poti.

Zalujoča hčerka Zorica
Lugar

Vse slabše stanje prometne varnosti, ki se odraža v stalnem povečevanju števila prometnih nezgod in njihovih posledic, ter na pobudo Republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SRS, smo izdelali svoj program za izboljšanje prometne varnosti.

Namen akcije je, da spodbudimo drugačen odnos do varnosti v prometu in ustreznejše obnašanje pri vseh udeležencih, posebej pa pri tistih, ki glede na svoje strokovno znanje in delovno mesto lahko in morajo prispevati k učinkovitejšemu reševanju problemov. Akcijo mislimo nameniti na vse skupine udeležencev prometa tako na pešce, kolesarje, voznike motornih koles, voznike osebnih avtomobilov in poklicne voznike. To pa zato, ker so med zaposlenimi v BETI zastopane prav vse kategorije.

Cilj vseh aktivnosti je zmanjšati število vseh prometnih nezgod z mrtvimi in poškodovanimi udeleženci v prometu za 10 %. Poleg poškodovanih in mrtvih pa vsekakor ni zanemarljiv tudi ekonomski učinek prometnih nezgod, zaradi nastale materialne škode na vozilih in nesposobnosti poškodovanih delavcev za opravljanje svojega dela.

1. Vzgoja in izobraževanje
– v vzgojno izobraževani sistem v SŠTU vnesti oziroma dopolniti tudi program o varstvu v prometu,

2. Zdravstveno varstvo

3. Tehnična varnost vozil

Akcija poteka skozi celo leto s kontinuirano prisotnostjo v tovarniškem glasilu.

Za izvedbo programa so zadolženi:

1. Vodja tehničnega servisa
2. Vodja transporta
3. Direktor SŠTU
4. Vodja službe varstva pri delu

Betko ima besedo

Tokrat bo Betko napisal nekaj besed o:

- štrajkih
- pokvarjenih karticah
- o 8. februarju, kulturnem prazniku

Štrajki v naši širši okolici so dokazali in pokazali, da se da z njimi priti do višjih osebnih dohodkov. Kjer koli ustavijo stroje in rohnijo proti vodilnežem, zahtevajo višje plače. Tudi dobijo jih, četudi prej ni bilo denarja niti za najnujnejše. V glavah proletariata se je ugneznila misel: štrajkaj, pa boš laže dihal, boljše živel. Brez štrajka ni belega kruha.

Tudi v Beti so bile krajše prekinitve dela. Delavci so zahtevali višje osebne dohodke. Niso jih dobili takoj pri štrajku, ampak pri prvi naslednji plači. Tako in tako bi jih, če bi ustavili stroje ali ne. Tako trdijo vodilni v delovni organizaciji. Delavci pa si mislijo: boljši vrabec na strehi kot golob v roki. In štrajkajo. Je pa nekaj le zanimivo: Betko ne prizna primera, da bi se delavci zbrali na protest ob prostih sobotah ali nedeljah celo. Niti na mitingu ne. Sicer pa štrajk ne bi bil štrajk, če bi bil ob prostem času...

Uvedli smo kartice za registracijo točnih prihodov in odhodov na delo in z dela. Na tem področju je zavladal red. Stroja se ne da pregoljufati tako kot šefa ali vratarja. Ob šestih je treba biti za strojem ali za pisalno mizo. Do dveh. Vmes pa lahko piješ kavo, diskutiraš o nogometu, bereš časopis ali morda celo – delaš. Poglavitno in pomembno je, da nisi nikoli vlekel kartice skozi stroj po šesti in pred štiri-

najsto... Kartice za registracijo delovnega časa pa se tudi kvarijo. Same se razmagnetijo, če se pa nočejo same, jim pri tem pomagamo. Tudi izgubiti se dajo. Nakar se prijavljamo pri vratarju, za katerega pa smo že zgoraj napisali, kaj se da z njim narediti. Isto kot s šefom...

Pa še beseda, dve o letošnjem kulturnem prazniku, ki poteka v Metliki vedno v slabšem stanju. Razpadel je pevski zbor. Demonstrativno je odstopil Jani Bevk, predsednik Zveze kulturnih organizacij. Lani poleti ni bilo Noči do jutra, kulturnih prireditev na grajskem dvorišču. Pozimi ni bilo Zimskih uric, fešt, ki so zbirale ljudi v kulturnem domu, v hotelu Bela krajina, pri Mežnaršiču in včasih pri Rajmerju. Pri Mestni godbi imajo show s kapelnikom. Grozi z odstopom zaradi neurejenih razmer v lastnih vrstah, a tudi zaradi nezanimanja za te vrste udeleževanja v celotni občini.

Dela še oktet Vitis. Miga tudi še folklorna skupina. To pa je tudi vse. Betka je strah, da bo nekega lepega dne crknilo še to.

In kaj porečejo k vsemu temu občinske buče?

Župan in tajnik SZDL sta baje obiskala Staneta Križa, kapel majstra, na domu z namenom, da bi ga prepričala, naj ne odstopi. Na sestanku, ki je sledil temu visokemu obisku, so se godbeniki na smrt skregali med seboj.

Jani Bevk, demonstrativno odstopljen predsednik Zveze kulturnih organizacij, pa kuha nos v lastnem zosu (omaki). Njega ni obiskal nihče. Tudi poklical ga ni nihče nikamor. Škoda: Bevk ima doma dobra jabolka in šnops.

ZANIMIVOSTI

Izobraževanje
je prednostna
naloga

335 časopisov v združenem delu v skupni nakladi okoli 800.000 izvodov, 230 biltenov in 74 razglasnih postaj. To je nekaj osnovnih števil, ki pričajo o razvitosti informiranja v združenem delu Hrvaške.

Z na prvi pogled zadovoljivi številki pa na Hrvaškem niso najbolj zadovoljni. Razlike v razvitosti po posameznih področjih so izredno velike.

Največje število glasil namreč izhaja na območju mesta Zagreb (97) in na območjih občin Reka (60) in Osijek (46), drugod pa kakor kje. Tudi dinamika izhajanje ne daje velikih možnosti, da prav skozi in s pomočjo glasil opravijo temeljno funkcijo obveščanja delavcev; kajti kar 60 odstotkov vseh glasil izhaja mesečno, svojevrstni primer pa so delavci Varteksa iz Varaždina: s pomočjo zagrebškega Vje-

snika namreč dobijo »svojo stran« v tem glasilu SZDL Hrvaške štirikrat na teden.

Sekcija novinarjev združenega dela Hrvaške, ki deluje pri Društvu novinarjev Hrvaške, je imela v začetku decembra v Tuheljskih toplih svojo programsko skupščino. Izmed vabljenih predstavnikov republiških in pokrajinskih sekcij smo se povabilu odzvali samo predstavniki slovenskih novinarjev v združenem delu. To je tudi dokaz, da nam gre za sodelovanje, ki nam je lahko vsem skupaj v pomoč.

Na njihovi skupščini smo lahko slišali marsikaj. Lahko smo primerjali razvitost, načine dela in seveda tudi uspehe. Čeprav je to lahko zelo objektivno ocenjevanje, pa smo v Sloveniji lahko presenečeni nad enim, verjetno najpomembnejšim dosežkom. To je izobraževanje.

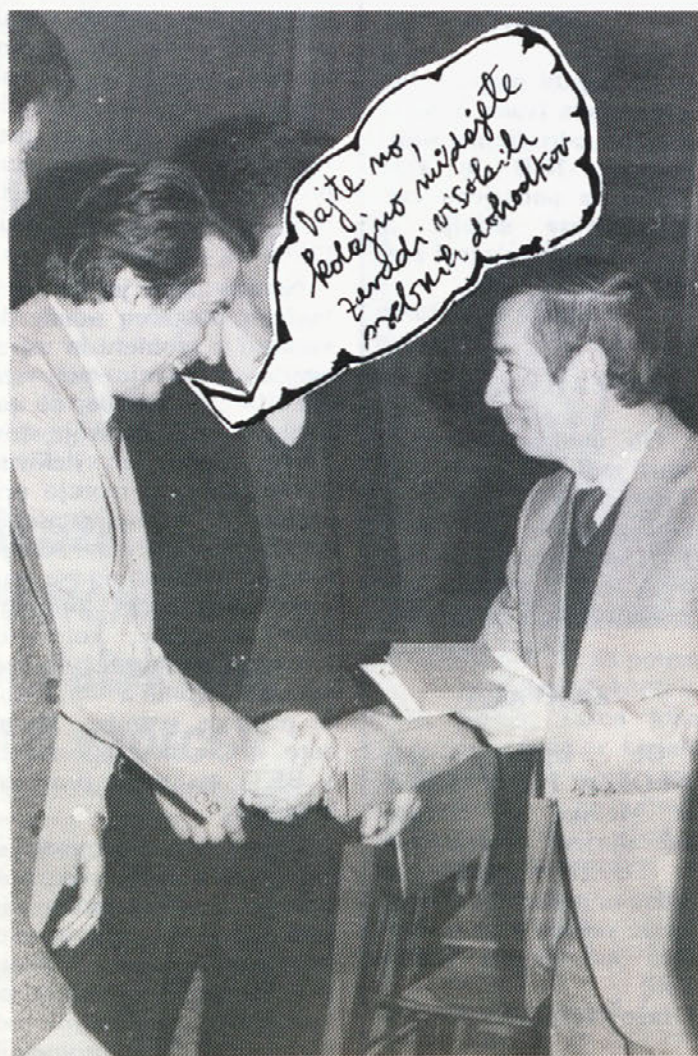
Sekcija novinarjev združenega dela pri DNH je že pred leti začela s stalnim sodelovanjem s Fakulteto političnih ved v Zagrebu. Osnovni namen tega sodelovanja je bilo stalno izobraževanje novinarjev v združenem delu. Prvi rezultati so pred njimi. V decembru bodo namreč imeli v Zagrebu promocijo prvih diplomiranih novinarjev, ki so študirali in dokončali študij ob delu. Teh je sedaj 70, več kot dvesto pa jih še študira. Vsekakor lahko rečemo, da so si zastavili izobraževanje za prednostno nalogo svojega delovanja in v tem popolnoma uspeli. Koristnost takšnega izobraževanja je velika. V Sloveniji se nad izobrazbeno strukturo kolegov v sosednji republiki lahko zamislimo.

V prihodnje bomo morali tudi v naših vrstah veliko bolj razmišljati o tem, kaj predstavlja temelj kakovostnemu delu.

Mimogrede ob koncu: nič ni bilo na njihovi skupščini slišati o pritiskih na novinarje! Vzpodbud za razmišljanje je več kot dovolj.

Brane Šalamon

HUDOMUŠNA FOTOGRAFIJA

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta in moža Franja Hajsana z Jurova se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Konfekcija Žakanje za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoca žena Milka Hajsan in hčerka Dragica Mlinarič z družino

Ugodno prodam termoakumulacijsko peč, 3,5 KW, staro leto dni, dobro ohranjeno, po ceni 500.000 dinarjev

Zlatko Benkovič,
tehnični servis

Kravate

(dk) Nekateri radi nosijo kravate, drugi ne. Nekateri prav dobro vedo, kakšne so modne novosti pri kravatah, marsikdo pa niti ne pomisli na to. Zato nekaj drobnih nasvetov o kravatah ne bo odveč.

Kravate so spet v modi, vse več jih je in zraven sodi še robček v epku suknjiča, ki pa ni nujno v isti barvi. Še nedolgo tega so bile moderne kravate z emblemi, zdaj prihajajo v modo kravate, ki so spodaj nekooli širše od običajnih. V teh hladnih dneh so tudi barve bolj temne, vzorci pa nadvse imenitni – prevladujejo turški motivi, pokrajinski motivi, med barvami bordo barva, pravijo v Svilanitu v Kamniku, kjer izdelujejo kravate že več desetletij in jih pripravijo na stotine različnih, za vsakogar in za vse mogoče priložnosti. Veliko povpraševanje je zadnje čase po kravatah iz svile. Najbolj pomembno pri izbiri kravate pa je, da se ujame z obleko pri čemer je treba upoštevati še tip človeka, ki jo nosi.

Za svečano priložnost se marsikdo namesto za kravato raje odloči za metuljčka – ti so večno v modi. Tisti, ki bo raje izbral kravato, pa ne sme pozabiti na iglo. Kravati brez igle, ki jo zahteva moda, manjka pika na »i«.